

ТЕМА: Луїс де Гонгора-і-Арготе (1561-1627). «Галерник». Втілення у вірші провідних тем барокової літератури: людина і Доля, блукання людини у Всесвіті, залежність від вищих сил, драматизм духовного життя. Символіка твору. Образ ліричного героя

МЕТА:

навчальна – ознайомити школярів із творчістю **Луїса де Гонгора-і-Арготе**; навчити учнів робити ідейно-художній зміст твору «Галерник»; виділяти основні мотиви, настрої, визначати роль у них метафори та інших художніх засобів;

розвивальна – поглибити навички ідейно-художнього аналізу поезії;

виховна – виховувати високі духовні цінності.

Епіграф до уроку:

«Життя-це сон»

Кальдерон

ХІД УРОКУ:

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ.

II. ТЕМА І МЕТА УРОКУ

Сьогодні ми продовжуємо розкривати світоглядні позиції діячів бароко. Вивчаючи твори цієї доби, дивлячись на твори високого мистецтва, які здатні вплинути на життя людини, зробити її мужньою і благородною, ми сприймаємо мистецтво з трепетною душею та бажанням пізнати його закони. Ми ознайомимося з постаттю відомого представника барокової літератури. Це іспанський поет Луїс де Гонгора-і-Арготе.

III. СПРИЙНЯТТЯ ТА ЗАСВОЄННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1.Знайомство з життям і творчістю поета.

<https://www.youtube.com/watch?v=K8hs4aUzncs>

2. Літературна вікторина.

Вчитель: Зараз ми з вами пригадаємо матеріал, який ви прослухали за допомогою вікторини.

1.Коли і де народився Луїс де Гонгора-і-Арготе?

2. В якому віці Луїс де Гонгора-і-Арготе відправився навчатися до Саламанського університету?

3.За що Луїса де Гонгора-і-Арготе звільнили з посади ключника?

4.Коли вийшла перша збірка віршів поета?

5. Яким народно-поетичним жанрам віддавав перевагу Луїс де Гонгора-і-Арготе?

6. Який стиль і напрямок започаткував Луїс де Гонгора в іспанській поезії?

7. Скільки років тривала літературна діяльність поета?

8.Хто був наставником лірики епохи Відродження Луїса де Гонгора-і-Арготе?

9. Яку почесну посаду займав поет при дворі короля Франції Філіппа III?
10. Де і коли помер Луїс де Гонгора-і-Арготе ?
11. Після смерті Луїса де Гонгора-і-Арготе він був названий...?
12. Якими художніми тропами прикрашає традиційні жанри народної поезії Гонгора-і-Арготе?

3. Запис в зошит

Анкета письменника

Справжнє ім'я	-	Луїс де Гонгора-і-Арготе
Дата народження	-	11 липня 1561 року
Дата смерті	-	23 травня 1627 року
Місце смерті	-	у місті Кордові
Громадянство	-	Іспанія
Рід діяльності	-	поет, почесний капелан
Роки творчості	-	1585 – 1627 рр.
Жанри творів	-	романс, сонет, летрилья..

4. Робота над віршем Луїса де Гонгора «Галерник»

1. Слово вчителя

Поезія **Луїса де Гонгора-і-Арготе** глибоко психологічна за характером. **Гонгора** великий майстер передавати особливості різних станів душі людини, залежність людини від Долі. Поет вражає поєднанням непримирених контрастів і виразністю гіпербол, насиченням свого словника латинською та італійською мовами. У його творчості переважає філософська, пейзажна лірика, яка неодмінно, хоча б на рівні підтексту, співвідноситься з долею людини.

2. Виразне читання поезії Луїса де Гонгора «Галерник» у перекладі Михайла Ореста.

(*Михайло Орест*-український поет, перекладач, педагог.

Справжнє ім'я поета **Михайло Костьович Зерів**).

https://www.youtube.com/watch?v=g9ls3_9Vo_I&t=5s

3. Словникові слова

Капелан-священик військовий в армії (посада прирівняна до заступника командира полку або батальйону, якому надається особистий озброєний ад'ютант.

Ад'юта́нт (нім. *Adjutant*, слово має походження з латинської мови і позначало помічник (офіцерське військове звання).

Гонгоризм- (ісп. *Gongorismo*, за іменем поета Луїса де Гонгора), або культизм, культеранізм (ісп. *culteranismo*, *cultismo*, від *culto* —

витончений) — напрям в іспанській бароковій літературі XVII століття, що знайшов своє вираження в формалістично-витонченій творчості Гонгори. Культуризм, або гонгоризм (походить від імені поета Гонгора)-іспанський різновид італійського маріонізму.

Медитація- (лат. *meditatio* – роздум) – жанр ліричної поезії, в якому автор розмірковує над проблемами онтологічного, екзистенціального і т. п. гатунку, здебільшого схиляючись до філософських узагальнень.

Медитація – різновид феноменологічного метажанру. Їй найбільш властива така форма виявлення авторської свідомості, як суб'єктивований ліричний герой. Основні опозиції медитативної лірики – «людина і суспільство», «людина – людина», «людина – особистість», колізії морального характеру. Вона часто виступає як «контекст долі поета»

Історична довідка .

Галера — дерев'яне гребне військове судно, вітрильне, багатовеслове. Було на озброєнні європейських та азійських країн, головним чином за середньовіччя (в Туреччині в 15-18 ст., в Росії — в 17-18 ст.). Мало довжину 40-50 м, ширину 4,5-7,5 м, від 16 до 25 пар весел, дві щогли з трикутними парусами. Вміщувало до 200 чоловік, розвивало швидкість до 13 км/год.

Запорожці на чайках (човнах) успішно діяли проти турецьких галер, визволяючи невольників-гребців (бранців), яких турки приковували до упорних брусків (по 4-5 чол. на весло).

Галерник-невільник, що веслує на галері.

4. Теорія літератури

Риторичні запитання, звертання, вигуки - посилення уваги читача, не вимагаючи від нього відповіді.

Епітет (грец. *ἐπίθετον* — «прикладений, доданий») — визначення при слові, що впливає на його виразність.

Метафора - це перенесення назви з одних предметів, явищ, дій, ознак на інші на основі подібності між ними.

Ліричний герой -це образ, що виникає в уяві читача під враженням висловлених у творі почуттів, переживань, роздумів .

5. Аналіз поезії.

Вчитель: А зараз ми з вами проаналізуємо цю поезію.

Тема: людина і Доля, драматизм людського життя.

Ідея: світ такий глибокий і незбагненний, людина є лише частиною світу і не завжди може змінити сама долю; людське життя сповнене непередбачуваності й непевності.

Основна думка: засудження рабства, неприйняття будь-якого насилля над людьми

Жанр: філософська лірика.

Художні особливості твору:

- **порівняння** – краю батьківського мури, короновані і горді;
- **образи-символи:** образ галери (човна) - символ людської долі, що несеся по хвилях життя, передає глибоке розчарування світом;
- **метафори:** О святе іспанське море, криваве море, (абстрактне, переносне значення, метафора, що може означати і людське життя, і вплив Всесвіту на долю людини);
- **полісиндетон** – нагромадження у фразі сполучників з метою підкреслення роздумів ліричного героя про глибину й незбагненність світу:

Ти могло б південні води
Перлами перевершити!
Дай же, **о криваве море**,
Відповідь; тобі не тяжко
Це вчинити, якщо правда,
Що і води мають мову.

6. Обговорення ідейно-художнього змісту.

Вчитель:

1. Яка думка утверджується у поезії?
2. Над чим поет змушує задуматись читача?

5. Висновок. Слово вчителя

Вірш проникнутий жалем за життям на свободі. Читаючи поезію ми спостерігаємо, що для героя ніби зупиняється час, залишаючи в його серці спогад про відбиток того, як він жив до того як потрапив у полон, батьківський край, який не стирається з пам'яті, і філософські роздуми про сенс життя, про велике мале в ньому. Надія -це те велике, чим варто дорожити, що треба берегти, і вірити, що тебе чекають вдома. Досить похмурий пейзаж натякає на складні життєві обставини ліричного героя, на те, що він у розлуці з близькими людьми. І це додає його спогадам нотку трагічності, болючого щему, жалкування за тим, що можливо, він так і не побачить рідних.

IV. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ.

1. Евристична бесіда.

Вчитель:

1. Який художній стиль панував у Європі та Іспанії у XVII ст.?
2. У яких країнах і чому розвивався стиль бароко?
3. Як ви розумієте термін «бароко»?

4. У чому своєрідність творчої особистості **Луїса де Гонгора-і-Арготе** ?
5. Яким настроєм пройнято вірш?
6. Які образи ви помітили?
7. У річищі яких стильових течій розвивався талант поета?
8. У чому виявилось новаторство лірика?

Висновок.

Проаналізувавши поезію **Луїса де Гонгора-і-Арготе**, можна прийти до висновку, що він був дуже складний поетом, а часом і трохи загадковим. Його вірші абсолютно не вміщуються в рамках готових визначень і немов навмисно дратують читача своєю багатозначністю, несподіваними контрастами і поворотами думки, постійними пошуками і постійною незадоволеністю життя.

Поезія бароко стверджує прогрес ірраціональних умонастроїв, відчуття розпачу, сум'яття, відчаю, катастрофи.

V. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ.

Інтерактивна вправа «**Мікрофон**» «Продовжте речення»

Сьогодні на уроці:

- я дізнався...
- я відчув...
- я здивувався...
- я уявив...

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

- 1) Написати есе на тему: «**Луїс де Гонгора-і-Арготе**-видатний митець епохи Бароко».
- 2) Виразне читання вірша.

Луїс де Гонгора

ГАЛЕРНИК

На галері, на турецькій
І до лави там прикутий,
Руки на весло поклавши,
Очі втупивши додолу,
Він, драгутівський невільник,
Біля узбереж Марбельї
Нарікав під звук суворий
Ланцюга й весла своїх:

\"О святе іспанське море,
Славний береже і чистий,
Коне, де незмірна безліч
Сталася нещасть наморських!
Ти ж бо є те саме море,
Що приборями цілує
Краю батьківського мури,
Короновані і горді.
Про дружину принеси ти
Вістку і скажи, чи щирі

Плач її і всі зітхання,
Що мені і тут лунають.
Бо якщо полон мій справді
Ще оплакує, як легко

Ти могло б південні води
Перлами перевершити!
Дай же, о криваве море,
Відповідь; тобі не тяжко
Це вчинити, якщо правда,
Що і води мають мову.
Але ти німуй, о море,
Якщо смерть її забрала;
Хоч цього не сміє статись,
Бо живу я поза нею,
Бо прожив я десять років
Без свободи і без неї
В вічній каторзі при веслах
Не вбиває сум нікого\".

Враз потужно розгорнулось
Шестеро вітрил галерних,
І звелів йому наглядач
Всю свою ужити силу.

Перекладач: Михайло Орест